

ASMENINIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ NAUDOJIMO PRINCIPAI SARS-COV-2 EPIDEMIJOS ATVEJU

Pagrindiniai naujojo Korona viruso plitimo būdai yra oro-lašelinis ir tiesioginis kontaktinis, antriniai oralinis-fekalinis bei aerosolinis. Pagal tai sveikatos priežiūros įstaigose teikiamos paslaugos yra skirstomos į skirtingus saugumo lygius.

Svarbiausi principai yra apsaugoti sveikatos priežiūros darbuotojus nuo galimo užsikrėtimo oro-lašelinio būdu (pacientui kosint ar čiaudint) bei liečiant kontaminuotus paviršius.

Užsikrėtimo aerosoliniu būdu tikimybė išauga dėl specifinių **aerazolį generuojančių procedūrų (AGP)** (dirbtinės plaučių ventilacijos sąlygomis, atliekant intubaciją, vykdant tracheostomos ar intubacinio vamzdelio priežiūrą, endoskopinių procedūrų metu ir kt.) bei tais atvejais, kai pacientai kosti ar čiaudo tiesioginio artimo kontakto metu. Su šiomis sąlygomis susiduriantiems sveikatos priežiūros specialistams tikslinga nešioti respiratorius, tačiau būtina atkreipti dėmesį į taisyklingą jų naudojimą.

Visais atvejais svarbu užtikrinti gerą patalpų ventilaciją bei liečiamų paviršių dezinfekciją, personalui taikyti rankų bei respiracinę higieną. Sudaryti ilgesnius (10-15 min.) tarpus tarp skirtingų pacientų vizitų ar jiems teikiamų paslaugų toje pačioje vietoje, kuomet tai įmanoma.

Pacientų dėvimos vienkartinės medicininės kaukės taip pat yra svarbi paties medicininio personalo apsaugos priemonė, kadangi tai ženkliai sumažina išskleidžiamų aerazolų kiekį ir apsaugo nuo čiaudulio ar kosulio metu išskiriamų oro lašelių.

Apsauginiai skydai bei akiniai yra skiriami asmeniui. Jie yra **valomi (dezinfekuojami)** dezinfekcinėmis medžiagomis pasibaigus pamainai arba po užteršimo (pavyzdžiui, intubacijos).

Saugumo lygis	Naudojimo sritys	Asmens apsaugos priemonės	Pavyzdys
I-as saugumo lygis Atvejai, kurių metu nepatiriamas ilgalaikis artimas kontaktas su pacientu	Teikiant ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kuomet nepatiriamas ilgalaikis (daugiau nei 15 min) artimas (arčiau nei 2 m. atstumu) kontaktas Vykdamas kitas užduotis, kuomet nėra tiesioginio kontakto su pacientais (paviršių valymas bei dezinfekcija, dokumentacijos pildymas ir kt.)	Kvėpavimo takų apsauga - vienkartinė medicininė (chirurginė) veido kaukė Rankų apsauga - vienkartinės medicininės pirštinės Daugkartinė medicininė apranga	
II-as saugumo lygis Atvejai, kurių metu gali būti patiriamas ilgalaikis artimas kontaktas su pacientu	Kitos skubios pagalbos, ambulatorinės ir stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos	Kvėpavimo takų apsauga* - vienkartinė medicininė (chirurginė) veido kaukė Rankų apsauga - vienkartinės medicininės pirštinės (dezinfekuojamos po kiekvienos paciento apžiūros) Daugkartinė medicininė apranga Veido (akių) apsauga - veido skydas ar akiniai** * Atvejais, kuomet pacientai gali kosėti artimo kontakto metu, rekomenduojama taisyklingai naudoti FFP2 ar FFP3 respiratorius . Pavyzdžiui, apžiūrint ryklę, imant diagnostinius nosiaryklės tepinėlius, transportuojant (lydint) stipriai kosinčius pacientus ir kt. ** Veido (akių) apsaugomis pirmiausia aprūpinami padaliniai, kuriuose yra didžiausia artimo ilgalaikio kontakto tikimybė: skubiosios pagalbos-priėmimo, konservatyvios medicinos ir chirurgijos klinikos bei vaikų ligų skyriai.	
III-ias saugumo lygis Padaliniai, kuriuose rūpinamasi įtariamais arba patvirtintais COVID-19 pacientais, kuriems netaikoma dirbtinė plaučių ventilacija	Skubiosios pagalbos ir stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos Pacientų skirstymas patikros punkte	Kvėpavimo takų apsauga - respiratorius ARBA vienkartinė medicininė (chirurginė) veido kaukė Rankų apsauga - dvigubos medicininės pirštinės*** Darbo apranga Veido (akių) apsauga - veido skydas ar akiniai Apsauginė medicininė apranga (chaldas su ilgomis rankovėmis) *** Viena pora pirštinių atitinka „odą“, o kita – užsidedama prieš procedūrą ar paciento apžiūrą	
IV-as saugumo lygis Atvejai, kurių metu susiduriama su aeroliais, patiriama ilgalaikė ekspozicija aeroliais, yra galimas kontaktas su kitais biologiniais skysčiais	Aerazolį generuojančios procedūros - intubacija, endoskopijos ir kt. Prižiūrint pacientus, kuriems taikoma DPV, taikant intubacinių vamzdelių ar tracheostomų priežiūrą Atliekant operaciją arba autopsiją	Kvėpavimo takų apsauga - respiratorius Rankų apsauga - dvigubos vienkartinės medicininės pirštinės Darbo apranga Visą veidą dengianti apsauga - veido skydas Vienkartinė apsauginė medicininė apranga (vienkartinis neperšlampamas chaldas ilgomis rankovėmis, arba vienkartinis chaldas su neperšlampama prijuoste) Vienkartinė chirurginė kepurė ar jos atitiktuo Antbačiai	

Nuoroda į video medžiagą - https://drive.google.com/open?id=1qwn8cUK5fnZ0_rDvRDLseW3KAc9Gi23L

Šaltiniai, kuriais remtasi:

- [https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-when-novel-coronavirus-\(ncov\)-infection-is-suspected-20200125?fbclid=IwAR0GdOd6vhQrjFP4AyBC9Rglu8kGsr2qBWIBjUg7EIVEXhUquBd0wv7T2Pw](https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-when-novel-coronavirus-(ncov)-infection-is-suspected-20200125?fbclid=IwAR0GdOd6vhQrjFP4AyBC9Rglu8kGsr2qBWIBjUg7EIVEXhUquBd0wv7T2Pw)
- <https://www.sccm.org/SurvivingSepsisCampaign/Guidelines/COVID-19>
- https://view.publitas.com/vilniaus-miesto-savivaldybe/covid-19-prevencijos-ir-gydymo-vadovas-1-_new/page/1

Dėl komentarų ir siūlymų rašyti - mart.gedminas@gmail.com